

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

לחקר לשון המגילות וספר בן סירה ותחומים סמוכים
הכינוס הבין-לאומי השמיני של הסדנה
**היבטים חדשים של הנוסח והלשון של
מגילות מדבר יהודה**

סדנת מחקר של הקרן הלאומית למדע
האקדמיה ללשון העברית בירושלים

The Eighth International Symposium
on the Hebrew of the Dead Sea Scrolls, Ben Sira, and Related Fields
**New Aspects of the Texts and Language of the
Dead Sea Scrolls**

Research Workshop of the Israel Science Foundation
The Academy of the Hebrew Language, Jerusalem

יום א | כ' בסיוון, 26 ביוני

17:00-17:45 מושב הפתיחה

יו"ר **משה בראשר**, האקדמיה ללשון העברית והאוניברסיטה העברית | **שמואל פסברג**, האקדמיה ללשון העברית והאוניברסיטה העברית: מגמות ושיטות בחקר העברית של קומראן (אנג')

< הפסקה

18:00-19:00 מושב ב

יו"ר **מנחם קיסטר**, האקדמיה ללשון העברית והאוניברסיטה העברית | **יאן יוסטן**, אוניברסיטת אוקספורד: ניתוח לקסיקוגרפי דיאכרוני של השם 'חצות' והפועל 'פשט' | **שמא יהודה פרידמן**, האקדמיה ללשון העברית, בית המדרש לרבנים באמריקה ואוניברסיטת בראילן: השורש סר"ק בעברית ובארמית – לפתרון 'שורייקי סומקי' בתלמוד הבבלי

< ארוחת ערב

אוניברסיטת ייל: השם 'אמת' במגילות מדבר יהודה (אנג') | **אדוארד קוק**, האוניברסיטה הקתולית, וושינגטון: הנוכחות הארמית בלשון המשנה – דרך שאילה או התערבות? (אנג') | **אינגו קוטסיפר**, האקדמיה למדעים בגטינגן: המילון של מגילות מדבר יהודה – כמה עיונים מן העבודה במפעל המילון ללשון קומראן שבגטינגן (אנג')

< ארוחת צהריים

16:00-17:30 מושב ה

מפעל פרסום המגילות DJD, יו"ר **אהרן ממן**, האקדמיה ללשון העברית והאוניברסיטה העברית | **דבורה דימנט**, אוניברסיטת חיפה: שישים שנה של פרסום מגילות מדבר יהודה – מבט על הסדרה DJD (אנג') | **נועם מזרחי**, אוניברסיטת תל אביב: סדרת DJD והמחקר הבלשני של העברית הקדומה (אנג') | **עמנואל טוב**, האוניברסיטה העברית: תגובה

יום ג | כ"ב בסיוון, 28 ביוני

9:00-11:00 מושב ו

יו"ר **פייר ון הקה**, האוניברסיטה הקתולית, לובן | **אורי מור**, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב וסמדר כהן, האקדמיה ללשון העברית: צייני הגוף בעברית של הבית השני | **אריק ריימונד**, אוניברסיטת ייל: פעלים מגזרת הכפולים בספר בן סירא (אנג') | **כריסטיאן שטאדל**, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב: על השימוש במיליות 'גם' ו'אף' בעברית של קומראן (אנג') | **נועם מזרחי**, אוניברסיטת תל אביב: מחזור הברכות בשיר עולת השבת השישית – נוסח, לשון וליטורגייה (אנג')

< הפסקה

11:30-13:30 מושב ז

יו"ר **אליצור בראשר סיגל**, האוניברסיטה העברית | **פייר ון הקה**, האוניברסיטה הקתולית, לובן: לשון מגילת ההודיות בגישת בלשנות קורפוס (אנג') | **ז'אן-סבסטיאן ריי**, אוניברסיטת לורן:

יום ב | כ"א בסיוון, 27 ביוני

9:00-11:00 מושב ג

יו"ר **דבורה דימנט**, אוניברסיטת חיפה | **עמנואל טוב**, האוניברסיטה העברית: מנהגי הכתיב של נוסחי המקרא (אנג') | **טקמיצו מוראוקה**, אוניברסיטת ליידין: סוגיות בתחביר לשון המגילות (אנג') | **חנן אריאל**, האוניברסיטה העברית: עיוני סמנטיקה במגילות קומראן | **חיים דיהי**, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב: בחינה מחודשת בשלוש השוואות פילולוגיות בין העברית המקראית לעברית של בן סירא – 'מסתולל', 'ירצדון' ו'לשכנו'

< הפסקה

11:30-13:30 מושב ד

יו"ר **שטפן שורש**, אוניברסיטת האלה-היוטנברג | **אלישע קימרון**, האקדמיה ללשון העברית ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב: המנון המנהיג שבחיבור 491.pq, קטע 11א ובמגילת ההודיות | **סטיבן פראד**,

השפעות ארמיות סמויות וגלויות בתקופת
הבית השני (אנג')

< הפסקה

11:00-12:00 מושב יא

יו"ר גרי רנדסבורג, אוניברסיטת
רטגרס | אהרן הורנקול, אוניברסיטת
קיימברידג': העברית המקראית לעומת
העברית הלא־מקראית במגילות מדבר
יהודה – הערות מנקודת המבט של
טקסטים משוכתבים של המקרא (אנג') |
ויליאם שנידווינד, אוניברסיטת קליפורנייה
בלוס אנג'לס: לשון וזהות הקבוצה במגילות
מדבר יהודה – הטיעונים לקיומה של
'עברית איסיית' (אנג')

< ארוחת צהריים

14:00-15:30 מושב יב

מפעל ההדרת המגילות של אלישע קימרון,
יו"ר יאן יוסטן, אוניברסיטת אוקספורד |
מנחם קיסטר, האקדמיה ללשון העברית
והאוניברסיטה העברית: על מהדורות
החדשה של אלישע קימרון ובשוליה |
ורד נעם, אוניברסיטת תל אביב: כמה
הערות חדשות על מגילת מקצת מעשי
התורה | אלישע קימרון, האקדמיה ללשון
העברית ואוניברסיטת בן־גוריון בנגב: תגובה
< הפסקה

16:00-17:00 מושב נעילה

יו"ר עפרה תירושיבקר, האקדמיה
ללשון העברית והאוניברסיטה העברית |
שטפן שורש, אוניברסיטת האלה־ויטנברג:
לשון חדשה במציאות עתיקה –
העברית השומרנית המאוחרת (אנג') |
משה בריאשר, האקדמיה ללשון העברית
והאוניברסיטה העברית: על כמה לשונות
בשתיים ממגילות מדבר יהודה

יום ה | כ"ד בסיוון, 30 ביוני

7:00-14:00 סיור ארכאולוגי בקיסריה

בהדרכת פרופ' יוסף פטריך, המכון
לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית

הערות על תולדות הטקסט העברי של כ"י
ב של ספר בן סירא (אנג') | דן משילה,
אוניברסיטת מקמסטר: העברית של ספר
היובלים בקומראן (אנג') | גרגור גייגר, בית
הספר הפרנציסקני למקרא, ירושלים: צורת
'וקטל' בלשון המגילות (אנג')

< ארוחת צהריים

16:00-17:00 מושב ח

יו"ר גבריאל בירנבאום, האקדמיה ללשון
העברית | אסתר הבר, האקדמיה ללשון
העברית: לתחביר תבניות הפשר |
דבורה דימנט, אוניברסיטת חיפה: בין
ארמית לעברית בספר טוביה (אנג')

< הפסקה

17:30-18:45 מושב ט

מושב חגיגי באקדמיה הלאומית
הישראלית למדעים: מגילות מדבר יהודה
במפעל המילון ההיסטורי של האקדמיה
ללשון העברית, יו"ר שמואל פסברג,
האקדמיה ללשון העברית והאוניברסיטה
העברית | מרדכי מישור, האקדמיה
ללשון העברית: שילוב המגילות במילון
ההיסטורי – הצעדים הראשונים |
אלכסיי (אליהו) יודיצקי, האקדמיה ללשון
העברית: לקראת סיום התקנת מגילות
מדבר יהודה במפעל המילון ההיסטורי |
בנימין אליצור, האקדמיה ללשון העברית:
סיכום

< ארוחת ערב

יום ד | כ"ג בסיוון, 29 ביוני

9:00-10:30 מושב י

יו"ר אורי מור, אוניברסיטת בן־גוריון
בנגב | גרי רנדסבורג, אוניברסיטת
רטגרס: ארמאיזמים בהמנון 32 ממגילת
ההודיות (כד 2 – כה 33) (אנג') | קן פנר,
אוניברסיטת סנט פרנסיס חוויאר: משמעות
צורות הפועל המפורשות (עבר ועתיד)
בעברית של מגילות מדבר יהודה (אנג') |
משה מורגנשטרן, אוניברסיטת תל אביב:

Sunday, June 26

17:00–17:45 Opening Session

Chair: **Moshe Bar-Asher**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem | **Steven Fassberg**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem: Trends and Methodologies in the Study of Qumran Hebrew (E)

> Break

18:00–19:00 Session II

Chair: **Menahem Kister**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem | **Jan Joosten**, University of Oxford: Diachronic Lexicographic Analysis of the Noun חצות and the Verb פשט (H) | **Shamma Friedman**, The Academy of the Hebrew Language, The Jewish Theological Seminary and Bar-Ilan University: The Root טרק in Hebrew and Aramaic – Elucidating Talmudic שורייקי סומקי (H)

> Dinner

Monday, June 27

9:00–11:00 Session III

Chair: **Devorah Dimant**, University of Haifa | **Emanuel Tov**, The Hebrew University of Jerusalem: Orthographic Practices of the Biblical Texts (E) | **Takamitsu Muraoka**, Leiden University: Issues in the Syntax of the Language of the Scrolls (E) | **Chanan Ariel**, The Hebrew University of Jerusalem: Semantic Observations on the Dead Sea Scrolls (H) | **Haim Dihi**, Ben-Gurion University of the Negev: A Reappraisal of Three Philological Comparisons between Biblical Hebrew and the Hebrew of Ben Sira – מסתולל, ריצדון, and לשכנו (H)

> Break

11:30–13:30 Session IV

Chair: **Stefan Schorch**, Martin Luther University of Halle-Wittenberg | **Elisha Qimron**, The Academy of the Hebrew Language and Ben-Gurion University of the Negev: The Hymn of the Leader in

4Q491 11i and in the Thanksgiving Scroll (H) | **Steven Fraade**, Yale University: The Word אמות in the Dead Sea Scrolls (E) | **Edward Cook**, The Catholic University of America: The Aramaic Influence on Mishnaic Hebrew – Borrowing or Interference? (E) | **Ingo Kottsieper**, The Göttingen Academy of Sciences and Humanities: The Lexicon of the Dead Sea Scrolls – Some Observations from the Göttingen Qumran-Dictionary Project (E)

> Lunch

16:00–17:30 Session V

Discoveries in the Judaean Desert – The Project and its Significance, Chair: **Aharon Maman**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem | **Devorah Dimant**, University of Haifa: Sixty Years of Publication of the Dead Sea Scrolls – Discoveries in the Judaean Desert in Perspective (E) | **Noam Mizrahi**, Tel Aviv University: The DJD Series and the Linguistic Study of Ancient Hebrew (E) | **Emanuel Tov**, The Hebrew University of Jerusalem: Response (H)

Tuesday, June 28

9:00–11:00 Session VI

Chair: **Pierre van Hecke**, KU Leuven | **Uri Mor**, Ben-Gurion University of the Negev and **Smadar Cohen**, The Academy of the Hebrew Language: The Person Markers in Second Temple Hebrew (H) | **Eric Reymond**, Yale University: Geminate Verbs in Ben Sira (E) | **Christian Stadel**, Ben-Gurion University of the Negev: On the Use of נג and אף in Qumran Hebrew (E) | **Noam Mizrahi**, Tel Aviv University: The Cycle of Blessings of the Sixth Sabbath Song – Text, Language, and Liturgy (E)

> Break

11:30–13:30 Session VII

Chair: **Elitzur Bar-Asher Siegal**, The Hebrew University of Jerusalem | **Pierre Van Hecke**, KU Leuven: A Corpus-Linguistic Approach to the Language of the Hodayot (E) | **Jean-Sebastien Rey**, University of

Lorraine: Remarks on the History of the Hebrew Text of MS B of Ben Sira (E) | **Dan Machiela**, McMaster University: The Hebrew of the Book of Jubilees from Qumran (E) | **Gregor Geiger**, Studium Biblicum Franciscanum: The *we-qatal* Form in the Instructive Texts of the Scrolls (E)

> Lunch

16:00–17:00 Session VIII

Chair: **Gabriel Birnbaum**, The Academy of the Hebrew Language | **Esther Haber**, The Academy of the Hebrew Language: On Syntactic Patterns of the *Pesher* (H) | **Devorah Dimant**, University of Haifa: Between Aramaic and Hebrew in the Book of Tobit (E)

> Break

17:30–18:45 Session IX

Special Session – The Israel Academy of Sciences and Humanities: Dead Sea Scrolls in the Historical Dictionary Project of the Academy of the Hebrew Language, Chair: **Steven Fassberg**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem | **Mordechay Mishor**, The Academy of the Hebrew Language: Integrating the Scrolls in the Historical Dictionary of Hebrew – First Steps (H) | **Alexey Yuditsky**, The Academy of the Hebrew Language: On the Completion of the Work on the Dead Sea Scrolls in Maagarim (H) | **Binyamin Elitzur**, The Academy of the Hebrew Language: Summary (H)

> Dinner

Wednesday, June 29

9:00–10:30 Session X

Chair: **Uri Mor**, Ben-Gurion University of the Negev | **Gary A. Rendsburg**, Rutgers University: Aramaisms in Hodayot Hymn 32 (1QH 24:2–25:33) (E) | **Ken Penner**, St. Francis Xavier University: The Significance of the Finite Verb Conjugations in the Hebrew Dead Sea Scrolls (E) | **Matthew Morgenstern**, Tel Aviv

University: Hidden and Unhidden Aramaic Influences in the Second Temple Period (E)

> Break

11:00–12:00 Session XI

Chair: **Gary A. Rendsburg**, Rutgers University | **Aaron Hornkohl**, University of Cambridge: Biblical versus Non-Biblical Hebrew in the Dead Sea Scrolls – Comments from the Perspective of Rewritten Biblical Texts (E) | **William Schniedewind**, UCLA: Language and Group Identity in the Dead Sea Scrolls – The Case for an 'Essene Hebrew' (E)

> Lunch

14:00–15:30 Session XII

Elisha Qimron's Edition of the Dead Sea Scrolls, Chair: **Jan Joosten**, University of Oxford | **Menahem Kister**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem: On and about the New Edition of the Scrolls by Elisha Qimron (H) | **Vered Noam**, Tel Aviv University: New Observations on Miqsat Ma'ase Ha-Torah (H) | **Elisha Qimron**, The Academy of the Hebrew Language and Ben-Gurion University of the Negev: Response (H)

> Break

16:00–17:00 Closing Session

Chair: **Ofra Tirosh-Becker**, The Academy of the Hebrew Language and The Hebrew University of Jerusalem | **Stefan Schorch**, Martin Luther University of Halle-Wittenberg: A New Language in an Ancient Reality – The Case of Late Samaritan Hebrew (E) | **Moshe Bar-Asher**, The Academy of the Hebrew Language and the Hebrew University of Jerusalem: On Some Linguistic Features in Two Dead Sea Scrolls (H)

Thursday, June 30

7:00–14:00 Archaeological Tour to Caesarea

Guided by Prof. **Joseph Patrich**, The Institute of Archaeology – The Hebrew University of Jerusalem

באדיבות הספרייה המקומית של מגילות מדבר יהודה על שם ליאון לוי, רשות העתיקות, אלם: שי הלוי
The photograph: Courtesy of The Leon Levy Dead Sea Scrolls Digital Library; Israel Antiquities Authority, photo: Shai Halevi

האקדמיה ללשון העברית
כי אין לנו שפה אחרת

הכינוס יתקיים בבית האקדמיה ללשון העברית,
קרית האוניברסיטה, גבעת רם, ירושלים
The Symposium will take place
at The Academy of the Hebrew Language,
Giv'at Ram, Jerusalem

מושבים ח ו'ט יתקיימו באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים,
כיכר אלברט איינשטיין, רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים
Sessions VIII and IX will take place
at The Israel Academy of Sciences and Humanities,
Albert Einstein Square, 43 Jabotinsky St., Jerusalem